

svojem času gotovo sad rodilo. Jaz sem že izurjen v parlamentarnem življenju, meni so znane vse dotične razmere, znani Vaši prijatelji in neprijatelji in njih načela. Stari vojak je vselej boljši boritelj kakor novinec; ta bo le malokaj opravil. Ako tedaj pri sedanji volitvi blagovolite na me svoje zaupanje staviti, bodite prepričani, da bom tudi zanaprej kakor dozdej za vsestransko Vašo korist delal“.

V Istri.

Domorodni volilni odbor za Istro v okrožnici svoji od 1. dne t. m. razglasa sledeče toplo priporočilo: „Mili nam bratje v Istri! Dan 15. oktobra je za Vas velik i odlučiven. Ako se kdo na svetu, gotovo se vsi Vaši pravi prijatelji srdcem veselijo beli zori tega velikega dneva, ker terdno upajo, da boste ta dan svetu pokazali, da ste tudi Vi živi ter da marate za-se. A to boste onda pokazali, ako boste izbrali za svoja poslanca na Dunaj dva izvrstna moža Vaše krvi i Vašega jezika. V ta namen Vam zdolej podpisani odbor priporočuje, da v Koparskem, Porečkem i Vodnjanskem volilnem okraju izberete presvetlega gosp. **Jurija Dobrilo**, škofa Porečko-puljskega;

na volilnem okraju Pazinskem, Volovskem i Lošinjskem pa presvetlega gosp. **Dinka Vitezića**, svetovalca pri državnem odvetništvu v Zadru.

Živio Dobrila i Vitezić!

Zabavno berilo.

Kaj pomeni beseda „kandidat“?

Pogovor med kmetom in fajmošтром.

Kmet. Vsak čas beremo zdaj nove besede, pa ne vemo, kaj pomenijo. Tako zdaj, ko volitve zvonec nosijo po deželah, v eno mer pred nas stopa beseda kandidat. Drug za drugim jo klepetá; kaj pa prav za prav pomeni, menda nobeden nas ne vé.

Fajmošтер. Prav imate, Martin, al tolažite se, da tudi marsikateri gospódi v mestih bolje ne gré kakor vam kmetom na deželi. Tudi oni, kakor ste vi rekli, klepetajo besedo kandidat drug za drugim, pa ne vedó, od kod ta beseda. Mislijo si že, kaj utegne pomeniti, al od kod ta beseda, to pa je celó malo znano.

Kmet. Saj si tudi jaz mislim menda pravo, če berem: „grof Hohenwart je naš kandidat“ ali „dr. Costa je naš kandidat“, zakaj mislim si: Hohenwart je oni mož, katerega hočejo za poslanca voliti, ali Costa je oni mož itd. Al vendar bi rad vedel, zakaj ravno beseda kandidat in samo ta beseda je tako navadna?

Fajmošтер. Navada je železna srajca, pravi star pregovor. In tako je tudi tukaj. In ravno pri besedi „kandidat“ je srajca še le prav na pravem mestu. Poslušajte me tedaj.

Beseda kandidat je stara latinska beseda. Starodavni Rimljani, ki so namreč latinsko govorili in pri katerih je ljudstvo javne službe oddajalo, so prošnjika za vsako službo imenovali kandidata, in to zavoljo oblačila, v katero so se oblekli, ko so prišli službe prosit na mesto (forum), kjer so se službe dajale. Bel plajšč (toga) brez spodnje obleke (tunica) je bilo oblačilo prošnjikov, deloma zato, da so kazali pohlevnost svojo, deloma zato, da so kazali rane, ki so jih morebiti na životu dobili v kakem boji za domovino. Iskanje služeb je trajalo večidel dve leti; prvo leto je kandidat skušal spričati svojo sposobnost za službo z očitnimi govori, — v drugem letu je imé svoje pri

konzulatu ali pretorju zapisati dal v listnico prošnjikov. Zdaj še le se je začel pohod (ambitus); kandidat je šel okoli vseh mestjanov, ki so imeli pravico, javne služabnike (uradnike) voliti in se jim je v belem plajšči priporočal z dušo in telesom.

Kmet. Zdaj pa za službo vendar še zmirom ne vem, zakaj beseda kandidat?

Fajmošтер. To sem vam hotel brž povedati, da vam le povem, kako so stari Rimljani službe oddajali. Bel plajšč je bilo vnanje znamenje prošnjika in ker se belia o po latinsko **candidus** (izgovarjaj kandidus) pravi, je **belooblečeni** se **kandidat** imenoval pri Rimljanih, in od njih je ta beseda šla do vseh drugih narodov. Ta beseda, veliko sto in sto let stara, je tedaj še dandanes povsod navadna, in zdaj pa tudi veste, kaj prav za prav pomeni.

Kmet. Rimljani so po takem imeli prav dobre navade. Ne vem, ali bi se pri nas marsikter kandidat upal v belo oblačilo obleči, ki je od zunaj in znotraj ves črn od samih laží, s katerimi se volilcem za poslanca ponuja. — Lepa hvala vam, gospod fajmošтер! za to razjasnilo; vsaj meni je veliko lažje pri srcu, če vem, kaj beseda pomeni, ki jo imam zdaj vsaki dan na jeziku.

Naši dopisi.

Gornji grad na Štajarskem (Poslano). Več dunajskih časopisov je trosilo po svetu, da se presilno in nepostavno seka les v tukajšnjem škofijskem gojzdu. — To je bilo brati tudi v Ljubljanskem „Narodu“ in „Tagblattu“. — Gornjegraško oskrbníštvo si šteje v dolžnost, to krivo sumničenje odvaliti in reč pojasniti. — Grajščina Gornjegraška ima okoli 12000 oralov gojzda, iz katerih se mora pa še zmirom, ker servituti niso še odpravljeni, neprimerno veliko lesa za kurjavo in stavbe kmetom dajati. Navadno se dobi na leto iz gojzda 6000 gold., od katerih pride polovica na različne davke, gojzdarske varhe itd., da toraj le okoli 3000 gl. ostane za gosp. knezoškofa. Ako je živalec tolikega gojzda s tako pičlim zneskom zadovoljen, kako se more govoriti, da se presilno in nepostavno seka? — Leta 1863 je znani grozoviti vihar več tisučev gojzdnih dreves podrl; ta les se pa ni smel v gojzdu pustiti, ampak moral se je odpraviti, toraj prodati. Tisto leto je bil znesek res večí, a ne po nepostavnem in presilnem sekanju, ampak po elementarni nevihti. To je resnica, o kateri se slehern lahko prepriča, ako hoče pregledati računske bukve. Da bi se bila gosposka zavolj nepostavnega sekanja kedaj v to reč kaj vtikala, ni znano niti gospodu škofu niti oskrbníštvu. Hudobni dopisnik je nameraval s tem slepiti ljudstvo in urade. Dandanes je moda, da malopridni poštene može, posebno cerkvene z blatom ometujejo. Lakomnosti, sebičnosti in skopuha pač nikdo ne more dolžiti Ljubljanskega škofa. Kdor vé, da gosp. knezoškof je vže po svoji resignaciji ukazal, naj se dve umetni žagi v Gornjem in Starem gradu napravite; da so plačo gojzdnih varhov povikšali, — ta mora pač nevoljen biti, ako tako lažnjivo obrekovanje v časopisih bere. — To občinstvu naznaniti bila je dolžnost Gornjegraškega oskrbníštva; kdor pa se hoče tudi s svojimi očmi resnice prepričati, mu bo s številkami in dokazi rado postreglo oskrbníštvo, katero stanuje pod tisto streho, kakor c. k. sodnija. —

Oskrbništvo v Gornjem gradu 3. oktobra 1873.

J. Bičman s. r. oskrbnik.

Trst 6. oktobra. — Da se okoličanom Tržaške okolice pri volitvi zastopnika v državni zbor vrže velik polen pod noge, je vlada osnovala to tako, da četrti